

MUHTASARI WA TAARIFA YA ATHARI ZA MAZIGIRA

Jina la Mradi: UPANUZI ULIOPENDEKEZWA WA VITUO VYA KUHIFADHI NAFAKA

Eneo la Mradi: VIWANJA NA. 1,2,3,4,5,6,7 & 8, BLOCK 'C', MTAA WA MPANDA MTM, KATA YA HOTEL YA MPANDA, MANISPAA YA MPANDA, MKOA WA KATAVI

Mhusika wa Mradi:

WAKALA WA TAIFA WA HIFADHI YA CHAKULA (NFRA) Chang'ombe, Kiwanja Na. 35, Barabara ya Mbozi, S.L.P 5384, Dar es Salaam, Tanzania Simu: +255 (0)22 2862134 Faksi: +255 (0) 22 2864069 Barua pepe: info@nfra.go.tz Mtu wa Mawasiliano: Afisa Mtendaji Mkuu, NFRA

Mshauri wa EIA:

ASSESS CONSULTING LTD Ghorofa ya 3, Togo Tower, Barabara ya Kundoni S.L.P 14466, Dar es Salaam, Tanzania Simu: +255 22 266 6978 Simu ya Mkononi: +255 787 691 438 Barua pepe: info@assessconsult.co.tz Mtu wa Mawasiliano: Ojung Longdare

1. UTANGULIZI

Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) ni Wakala wa Serikali chini ya Wizara ya Kilimo, Mifugo na Uvuvi (MALF). Ulianzishwa mwaka 2008 kwa Sheria Na. 30 ya 1997. Makao makuu ya Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) yako eneo la Chang'ombe, Kiwanja Na. 35, barabara ya Mbozi, jijini Dar es Salaam, Tanzania.

NFRA ilianzishwa kwa lengo la kuhakikisha usalama wa chakula kitaifa wakati wa upungufu wa chakula. Wakala huu una mamlaka ya kutekeleza majukumu makuu matatu yafuatayo:

- Kununua, kuhifadhi na kutoa akiba ya chakula ili kukabiliana na majanga
- Kurekebisha na kutoa akiba ya chakula sokoni ili kuweka utulivu wa upatikanaji wa chakula
- Kuuza bidhaa za chakula na kuzalisha mapato

Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imepokea mkopo wa masharti nafuu kutoka Poland kwa ajili ya gharama za Mradi wa Kuongeza Uwezo wa Uhifadhi (SCEP). Mradi huu, unatekelezwa na NFRA. Mradi huu una sehemu nne ambapo moja wapo ni ujenzi wa silos za kisasa na miundo mingine katika maeneo nane nchini Tanzania.

Kwa sasa, sheria za mazingira (sehemu ya 81 ya EMA, 2004 na sehemu ya 11 ya EIA na Ukaguzi, 2005) zinahitaji kwamba, miradi yote ya maendeleo inayopendekezwa, ambayo kwa namna moja au nyingine inaweza kuathiri mazingira kwa kiasi kikubwa, lazima ipitie

utafiti wa Tathmini ya Athari za Mazingira (EIA). Katika muktadha huu, NFRA iliingia mkataba na Assess Consulting Co. Ltd kufanya utafiti wa EIA, kwa lengo la kutambua na kuchunguza athari hasi zinazoweza kutokea kutokana na mradi uliopendekezwa, pamoja na kutoa hatua za kupunguza athari hizo na mipango ya usimamizi. Utafiti huu ulifanyika kati ya Januari 2017 na Mei 2017. Mbali na mahitaji ya kisheria, Masharti ya Marejeo (ToR) ya kazi hii kwa ujumla yanahitaji kufanywa utafiti wa EIA kwa kufuata taratibu zote zinazohusika ikiwa ni pamoja na zoezi la kupanga.

Kazi hii ilichunguza athari zinazoweza kutokea kwa mradi katika maeneo yake ya karibu na jirani kwa kuzingatia awamu zote za ujenzi, kukamilika, na matumizi. Vilevile, vipengele vinavyohusiana na hali ya kimwili, kiikolojia, kijamii, kiafya na kiusalama katika eneo la mradi na maeneo ya ushawishi yalichunguzwa pia na utafiti huu. Utafiti ulitumia mchanganyiko wa taratibu za kisayansi na ubora ambazo zinatumiwa sana katika tafiti za EIA na mfumo wa sheria husika unaosimamia ujenzi na ilirejelea ripoti za EIA za miradi kama hiyo ya awali. Kwa hivyo, ripoti hii inawasilisha matokeo ya utafiti wa EIA wa mradi uliopendekezwa.

2. MANTIKI YA MRADI

Mkoa wa Katavi ni mojawapo ya mikoa nchini Tanzania inayozalisha kiasi cha kutosha cha mahindi kwa mwaka. Kwa muktadha huu, kutokana na umuhimu wake, NFRA ilichagua Mpanda kuwa mojawapo ya vituo vya ukusanyaji na kuhifadhi nafaka nchini Tanzania. Mabadiliko ya tabianchi na hali ya hewa nchini yanaathiri usalama wa chakula, hivyo kuna umuhimu wa kuwa na akiba ya kutosha ya chakula kwa ajili ya matumizi wakati wa ukame na dharura zingine. Maendeleo ya upanuzi uliopendekezwa wa vituo vya kuhifadhi nafaka yatasaidia kukidhi mahitaji ya akiba ya chakula wakati wa dharura. Mradi uliopendekezwa unalingana na azma ya KILIMO KWANZA, Mkakati wa Taifa wa Ukuaji na Kupunguza Umasikini (MKUKUTA) II, Matokeo Makubwa Sasa (BRN) na Ukanda wa Kilimo cha Kusini mwa Tanzania (SAGCOT).

3. Lengo la Mradi

Lengo kuu la upanuzi wa vituo vya kuhifadhi nafaka ni kuhakikisha usalama wa chakula wakati wa upungufu wa chakula. Kuna masharti matatu ya kufikia hali ya usalama wa chakula kitaifa:

1. Utoshelevu: yaani, ugavi kutoka kwa akiba ya uzalishaji wa ndani na uagizaji ni wa kutosha kukidhi mahitaji ya taifa.
2. Upatikanaji: yaani, utulivu wa ugavi kwa muda wote wa mwaka.
3. Uwezo wa kiuchumi: yaani, nguvu ya ununuzi ya wananchi kuwa ya kutosha kufikia mahitaji yao ya chakula.

4. ENEO LA MRADI NA MAELEZO YA MRADI

Eneo lililopendekezwa kwa ajili ya upanuzi wa vituo vya kuhifadhi nafaka liko kwenye viwanja Na. 1,2,3,4,5,6,7 & 8, Block 'C', Mtaa wa Mpanda, Kata ya Hoteli ya Mpanda, Manispaa ya Mpanda, Mkoa wa Katavi.

Kwa sasa, miundo iliyopo katika eneo hilo ni pamoja na maghala mawili yenye uwezo wa kuhifadhi tani 3000 na 2000, jengo moja la utawala, nyumba moja ya ulinzi, na ofisi moja ya daraja la kupima uzito. Eneo ambalo mradi unakusudiwa kufanyika linafunikwa zaidi na nyasi fupi na linatawaliwa na miti ya kigeni ya Senna siamea. Hakuna aina yoyote ya miti ya kiikolojia iliyopatikana kwenye eneo hilo. Kiwanja hicho kina ukubwa wa mita za mraba 10,129.6 (ekari 2.5).

Silos na ghala zitakazojengwa zitakuwa ni miundo ya kisasa itakayojengwa kwenye eneo lenye tambarare. Miundo itakayojengwa katika eneo la Mpanda ni pamoja na: kituo cha silos chenye hifadhi 6 za silos, jengo la utawala, jengo la kantini, ghala lenye uwezo wa kuhifadhi tani 5,000, maabara, daraja la kupima uzito, na chumba cha kuhifadhi kemikali za kilimo.

Vifaa na mashine zifuatazo zitawekwa kwenye eneo la mradi: mita mbili za unyevunyevu, daraja la kupima uzito lenye uwezo wa tani mia moja (100), mizani miwili ya kidijitali, vibweta 20 vya mikono, kipimo kimoja cha umeme, lifti mbili, mishono mitano ya umeme, forklifti moja, trekta moja, na trela moja.

5. MUUNDO WA KISERA, KIUTAWALA NA KISHERIA

Katika kufanya Tathmini ya Athari za Mazingira kwa maendeleo yaliyopendekezwa, sera na sheria mbalimbali zinazohusiana na kazi hii zilirejewa, kama vile: Sera ya Taifa ya Mazingira (1997); Sera ya Kilimo ya Taifa (2013), Sheria ya Vyakula, Dawa na Vipodozi ya Tanzania (2003), Sheria ya Usimamizi wa Mazingira (2004); Kanuni za Tathmini na Ukaguzi wa Athari za Mazingira (2005), Sera ya Taifa ya Maji (2002), Sera ya Taifa ya Nishati (2003), Sera ya Taifa ya UKIMWI (2001), Sera ya Ajira ya Taifa (1997), Sera ya Taifa ya Uhamasishaji Uwekezaji (1996), Sheria ya Usimamizi wa Rasilimali za Maji, Sheria ya Usajili wa Wahandisi Na. 15 ya 1997, Sheria ya Usajili wa Wakandarasi (1997), Sheria ya Afya na Usalama Mahali pa Kazi (2003), Sheria ya Ardhi (1999), Sera ya Taifa ya Ardhi (1995), Sheria ya Mipango ya Matumizi ya Ardhi Na. 8 ya 2007.

6. MATOKEO YA USHAURI WA WADAU

Mashauriano ya umma ni muhimu kwa kukusanya data za mazingira, kuelewa athari zinazoweza, kubaini mapendeleo ya jamii na mtu binafsi, kuchagua mbadala wa mradi na kubuni mipango ya kupunguza athari na fidia yenye uendelevu.

Wakati wa mashauriano ya umma, masuala makuu yaliyotambuliwa ni pamoja na:

- Harufu inayotokana na matumizi ya dawa za kuulia wadudu na fumigashi
- Uboreshaji wa barabara finyu ya changarawe iliyopo
- Usalama wa chakula na upatikanaji wa chakula

- Uhakikisho wa soko kwa wakulima wa mahindi
- Ongezeko la uzalishaji wa mahindi na hifadhi kutoka ngazi ya jamii hadi kitaifa
- Uzalishaji wa taka, uchafuzi wa hewa, udongo na maji
- Matukio ya ajali, uundaji wa ajira, ongezeko la kodi kwa serikali ya mitaa na kuu, ukuaji wa uchumi na upanuzi wa biashara

7. HATUA ZA KUPUNGUZA ATHARI NA MPANGO WA USIMAMIZI WA MAZINGIRA (EMP)

Tathmini ya Athari za Mazingira imeundwa kwa ajili ya kubaini kwa utaratibu madhara ya kimazingira ambayo yanaweza kutokea kutokana na mradi uliopendekezwa. EIA inatambua athari hasi zinazoweza kutokea na kupendekeza hatua za kupunguza madhara hayo. Chaguo za kimazingira za kupunguza au kuzuia athari hasi zilizotambuliwa zimependekezwa kwenye ripoti hii na zimejumuishwa kwenye EMP ya ripoti kuu. Hatua nyingi zimejengwa juu ya mbinu bora za uhandisi. Kwa upande mwingine, EMP inaeleza ratiba ya utekelezaji wa hatua zilizopendekezwa za kupunguza madhara pamoja na mipango ya muda mrefu ya ufuatiliaji. Inabainisha majukumu ya wahusika tofauti wa mpango huo. EMP imeandaliwa na inashughulikia awamu zote za maisha ya mradi. Kabla ya kuhamasishwa, wakandarasi pia wanapaswa kuandaa mipango yao ya usimamizi wa mazingira, ikiwa ni pamoja na ratiba ya kazi, kwa mapitio ya Afisa Mazingira na Mhandisi Msimamizi.

8. HITIMISHO

Mradi huu una manufaa makubwa ya kijamii na kiuchumi kwa Mpanda na Taifa kwa ujumla. Athari chanya zinazotarajiwa za mradi huu kwa maendeleo ya kijamii na uchumi na kupunguza umasikini ni kubwa zaidi kuliko athari hasi zinazoweza kuonekana. Hatua za kupunguza athari zimependekezwa ili kudhibiti athari zote hasi na zimejumuishwa katika muundo wa mradi na zingine zitashughulikiwa wakati wa awamu za ujenzi na uendeshaji wa mradi uliopendekezwa.